

STORTINGET

Representantforslag 249 S

(2020–2021)

fra stortingsrepresentantene Sigbjørn Gjelsvik, Per Olaf Lundteigen, Ole André Myhrvold, Geir Pollestad og Åslaug Sem-Jacobsen

Dokument 8:249 S (2020–2021)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sigbjørn Gjelsvik, Per Olaf Lundteigen, Ole André Myhrvold, Geir Pollestad og Åslaug Sem-Jacobsen om et grønt statlig investeringselskap for industri basert på grønt karbon

Til Stortinget

Bakgrunn

Norge har tilgang på store bioressurser, både på land og til sjøs. Og landet har allerede en betydelig verdiskaping basert på bioressursene, ikke minst innen skogrelatert industri, marin sektor og næringsmiddelindustrien. Fremtiden ligger i det «grønne karbonet». Alle produkter som i dag produseres med basis i sort og fossilt karbon, kan produseres av grønt og fornybart karbon. Anvendelse av det grønne karbonet fremfor det sorte gjør at nettoutsippet av klimagasser kan reduseres og stanses. Fotosyntesen gjør at klimagassen CO₂ samles og lagres i planter og trær – og i produkter laget av planter, trær og organisk materiale.

Norske bedrifter og kunnskapsmiljøer har en omfattende satsing på utvikling av løsninger og teknologi for hvordan biomasse – eller det fornybare og grønne karbonet – i større grad kan benyttes, blant annet ved:

- produksjon av bygningsmaterialer, kjemikalier, materialer mv,
- produksjon av energi og drivstoff og
- produksjon av mat og dyrefôr.

Samfunnet må fremover gjennom en radikal omstilling hvor man etter hvert legger produksjon og ver-

diskaping basert på fossilt karbon bak seg og bygger opp en industri som skaper verdier basert på grønt og fornybart karbon. Norge har tilgang på ressursene. Og på sentrale områder finnes det kunnskap og kompetanse. Men skal man lykkes med å erstatte det sorte karbonet med det grønne som kjernen i verdiskapingen, må det være en nasjonal og kraftfull industrisatsing. Norge har maktet dette i oljeindustrien, hvor man gjennom målrettet satsing og kraftfulle virkemidler har bygget opp en nasjonal, helhetlig og konkurransedyktig næring med stor verdiskaping og mange arbeidsplasser. Mange elementer må inngå i en vellykket og storstilt norsk industrireisning basert på grønt karbon, og man kan ta lærdom av byggingen av en slagkraftig oljeindustri.

En grunnleggende og helt nødvendig basis er langsiktig, nasjonalt eierskap og tilgang på kapital. En målrettet og tung statlig eierinnsats har vært svært viktig i oppbyggingen av en nasjonal oljeindustri. Slik bør man også tenke i oppbyggingen av en grønn industri. I samarbeid med private aktører kan statlige kapitalaktører bygge en industriell eierkraft som vil bidra strategisk og langsiktig til å etablere eller styrke virksomheter som kan lede an i utvikling av nye løsninger, produkter og markeder, og til å bygge en norsk konkurransedyktig industri basert på grønt karbon.

Det offentlige virkemiddelapparatet inneholder allerede viktige elementer i en grønn industrireisning, som miljøteknologiordningen og Enovas ordninger (utenfor kvotepliktig sektor). Det finnes også egenkapitalbaserte virkemidler, blant annet Siva, Investinor AS og Nysnø Klimainvesteringer. Dette er relevante virkemidler, men de er alle begrenset i sine mandater. Siva er infrastrukturet. Investinor investerer først og fremst i tidlige faser av bedrifts- og teknologiutviklingen. Ny-

snø Klimainvesteringer har et mandat som er mer fleksibelt, og kan følge bedrifter lenger ut i utviklingsløpet. Men både eierføringer og kapitalbase begrenser selskapets muligheter for å bidra i en langsiktig industrireisning. Samtidig må en langsiktig og industriell eierfunksjon ha både bransjekunnskap og industriell erfaring for å lykkes. Det har ingen av de eksisterende statlige eieraktørene i dag.

Det er derfor behov for et grønt og industrielt rettet investeringsselskap med følgende innretning og mandat:

- Investeringsselskapet skal investere i virksomheter som tar, eller har ambisjoner om å ta, en ledende og strategisk rolle i utvikling og bruk av løsninger og teknologier basert på grønt og fornybart karbon.
- Selskapet skal prioritere virksomheter og industrireisning innen skogrelatert industri, marin sektor og næringsmiddelindustrien.
- Sentrale målsettinger for investeringsselskapet vil være å
 - bidra til å utvikle industri med hovedkontor, forsknings- og utviklingsavdeling i Norge, som er internasjonalt ledende og konkurransedyktig, og
 - skape konkurransedyktig avkastning i et langsiktig perspektiv.
- Egenkapital skal være selskapets primære instrument og virkemiddel. Men investeringsselskapet må også kunne stille til rådighet andre kapitalinstrumenter (langsiktige lån, ansvarlige lån mv.) der det er hensiktsmessig av hensyn til eierstruktur,

risiko mv., eventuelt i kombinasjon med egenkapital.

- Selskapets investeringskapital må være betydelig for å kunne være en relevant industriell aktør. Forpliktet kapitalgrunnlag til bruk i langsiktig industrireisning bør være på minst 100 mrd. kroner. Selskapets investeringsaktivitet vil utvikles over tid, og nødvendig kapital kan gjøres tilgjengelig over tid etter behov. Men det er helt nødvendig for selskapets evne til å operere langsiktig og for å kunne være en relevant industriell aktør at tilgangen på kapital er forpliktende fra statens side, altså som en trekkrettighet og ikke bare som en uttrykt langsiktig ambisjon.
- Investeringsselskapets eierandel i bedriftene vil være opptil 50 prosent.
- Investeringsselskapet etableres med en liten, kompetent og målrettet administrasjon og ledes av et styre. Både administrasjonen og styret må inneha en betydelig industriell kunnskap og erfaring fra industribygging, samt bakgrunn innen skogrelatert industri, marin sektor og næringsmiddelindustrien.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til etablering av et grønt statlig investeringsselskap for utvikling av industribedrifter som baserer seg på grønt (fornybart) karbon.

8. april 2021

Sigbjørn Gjelsvik

Per Olaf Lundteigen

Ole André Myhrvold

Geir Pollestad

Åslaug Sem-Jacobsen